

ben. A kőbányai szőlőlig nyomultak előre, s elfoglalták a tégláégetőket.¹² Ebben az 1849. április 11-i rákosmezei csatában halt hősi halált Harsányi Bálint. Halála körülményeit nem egyformán írják le.

A hivatalos Közlöny 1849. április 18-i számában közli a hadijelentést a rákosmezei csatáról. Többek között ez olvasható benne: „Harsányi huszár százados (kit, fájdalom! csekély számú halottaink közé számítunk) egy ellenséges tábornokot maga vagdalt le lováról. Ezen elesett tábornok, miként pesti hírek mondják, a honáruló Ottinger volt...” Hasonlóképpen emlékeztek meg haláláról az Esti Lapok és a Nép Barátja is. A csatát vezénylő Asbóth viszont a következőket írja emlékirataiban: „...gyászolnunk kellett még Harsányi, a derék Bocskai-huszár alkapitány halálát, ki ütközés közben leesett lováról és a vasasok által összevagdaltatott.” Így adta életét hazájáért. Sajnos nyugvóhelyéről eddig nem tudunk semmit.

Halála színhelyéről voltak más elképzelések is. Elsősorban az, hogy az isaszegi csatában halt meg. Ez a vélemény isaszegi szájhagyományokra és arra épült, hogy az isaszegi csatában részt vettek a Württemberg-huszárok. Nem tudtak róla, hogy ekkor már a Bocskai-ezred tisztje volt. Egy másik vélemény szerint Vácron esett el, ami Borbély toborzóúton lévő százados Sillye Gábornak írt egy levelén alapult, amiben azt írja, hogy a váci csatában Harsányi egyenesen a vezért, Ottingert vette célba, s a rohamban a százados és tizenkét huszár lelte halálát.¹³ Borbély nyilván hallotta csak a híreket, s pontatlanul közölte. A váci csata ugyanis egy nappal előbb volt, Ottinger viszont lovasdandárával együtt valóban a Pest alatti harcokban vett részt, így az április 11-i rákosmezeiben is.

A példaadó huszárokról, Lenkey Jánosról, Harsányi Bálintról már 1848-ban lehetett olvasni. Petőfi versén kívül népies ponyvára is odakerült a huszárok tette. Szinte minden e korról foglalkozó történetíró és emlékiratíró szól róluk. A szépirodalomban feldolgozta Jókai Mór, Eötvös Károly, Győry Dezső. Mint Dégh Linda gyűjteménye mutatja, a népmondáknak is hőse lett. Benczúr Gyula hazatérésüket rajzokban örökítette meg. Megállnak azonban az írások a hazatérés leírásánál, a körülmények kutatásával. Harsányi Bálint egész életének, tetteinek megismeréséhez járuljon hozzá ez az írás, mert tetteiben megmutatkozó hazaszeretete ma is példamutató.

Szülővárosában, Hajdúszoboszlón emléket egy 1948-ban állított emléktábla, utcanév és egy 1984-ben állított emlékmű, Seregi József szobrászművész alkotása őrzi.

Tasi Miklós

A kispesti Deák Ferenc Gimnázium

Az egykori kispesti Deák Ferenc Gimnázium vendiákjai 1989-ben, iskolájuk alapításának hetvenedik évfordulójára megalakították a Deák Ferenc Gimnázium Baráti Körét. Célul a Deák Ferenc-i hagyományok ápolását és az egykori diákok egymás iránti szolidaritását tűzték ki. Havonta találkoznak a régmúlt és a közelmúlt diákjai – korban harminc és nyolcvan év között. Szomorú, hogy ez utóbbi korosztályból már csak egy-két vén öregdiák jelenik meg, a legelső érettségizők közül pedig már senki. Ők 82–83 évesek lennének. Mindössze két régi Deák Ferenc diák él még: az egyik messze, a tengeren túl és az egyetemes – ha úgy tetszik, emigráns – magyar irodalom büszkesége. Sokan a háború áldozatai lettek: ki a frontokon, ki a koncentrációs táborokban halt meg, mások meg a természet törvényei szerint távoztak.

A munkásváros gimnáziumot alapít

Budapest déli, külső részén hivatalosan 1871-ben alakult meg Kispest község, 1000 fő körüli lakossal. A fővárosból kiszorult szegénység, zömmel a munkások települtek ide. Itt

¹² *Asbóth Lajos*: Emlékiratai az 1848-i és 1849-i magyarországi hadjáratból. II. kiadás, Pest, 1862. I. k. 151–164. o.

¹³ Htl. Sillye-iratok, 1849. ápr. 18. Borbély százados levele. Nyakas Miklós: Sillye Gábor kormánybiztosi tevékenysége 1848–1849. Hajdúsági Múzeum Évkönyve IV. Hajdúböszörmény, 1980. 253. o.

akkor olcsó telkeket lehetett vásárolni, építkezni, otthont teremteni. A letelepültek gyermekei részére azonban akkor még semmiféle iskola nem működött. A városszalapítók nem is álmodták, hogy három-négy évtized elmúltával ez a homokos, vadvízes, néhol még nádasokkal borított terület valaha is várossá fejlődik. Igaz, hogy peremvárossá, de mégis civilizált, kulturált lakóhellyé, amelynek sok iskolája lesz, közöttük még gimnázium is.

Az első világháború idején Kispest rohamos fejlődésnek indult, elsősorban az ott létesült gyárak eredményeként. A háború tömérdek anyagot, fegyvert, lőszer, gépet, textilt igényelt és ez felfuttatta a termelést. A gyárak egyre több munkást foglalkoztattak és Kispest lakosainak száma rohamosan emelkedett. Az első világháború végén a kezdeti ezer főről ötvenezerre növekedett. Igaz, ebben már szerepelt az 1908-ban átadott Wekerle Állami Munkásletelep húszerkezete is, akiknek 95%-a munkásokból, vasutasokból állott. Ez a munkásréteg gyermekeinek könnyebb életet, szebb és jobb sorsot kívánt, mint amilyen neki jutott. Elemi és polgári iskolából már a század első évtizedében elegendő volt, de gimnáziummal még nem rendelkeztek. Pedig az első világháború utolsó esztendejében Kispestről már 235 diák járt a X. kerületi, úgynevezett tisztviselő-telepi állami főgimnáziumba. Valójában több tanuló is jelentkezett Kispestről, de az iskola korlátozott befogadóképessége miatt csak ennyit tudtak felvenni. A kispesti diákok tisztviselő-telepi gimnáziumba járását még a közlekedési nehézségek is akadályozták, ezért a kispesti szülők a helyi hatóságoknál és a Köznevelési Minisztériumnál egy helybéli gimnázium létesítését szorgalmazták. Kispest községi képviselőtestülete és néptanácsa az öszirózsás forradalom győzelme után, 1918. december 23-án, az 1919. évi költségvetés terhére a következő határozatot hozta: *„miután a községben a munkások zöme alkotja a lakosság számát, egy munkás-gimnázium létesítésére szolgáló alapra előirányoztatik 5000 Korona”*. Eme határozat után drámai események követték egymást az országban. Kispest néptanácsa azonban folytatta az előkészületeket a munkáslakosság gimnáziumának a megvalósítására.

Persze a megszavazott ötezer korona a meginduló infláció következtében, 1919-ben egy gimnázium létesítésének költségeire szinte neveltségessé vált. A cél ennek ellenére maradt, noha közben a tanácsköztársaság megbukott és az ország jelentős része – így Kispest is – a román hadsereg megszállása alá került. A gimnázium 1919. szeptember 1-jén mégis megnyílt, pedig még épülete sem volt. A Sárkány utca (ma Ady Endre út) és az Árpád utca sarkán álló földszintes, bérelt házban indult meg az első három osztállyal, 250 tanulóval. Ekkor még mint a tisztviselő-telepi gimnázium kispesti tagozataként kezdődött meg az I., II. és III. osztályban a tanítás. A kétszázötven diáknak nem kellett villamossal a távoli iskolába utazni. A bérelt épület azonban nem volt megoldás. Fel kellett készülni a következő évre és az utána jövő évekre. Az akkori iskolarendszerben – egészen 1948-ig – a gimnázium nyolc évig tartott. Az első gimnáziumba az elemi iskola negyedik osztályának az elvégzése után lehetett beiratkozni. Érettségi vizsgára a gimnázium nyolcadik osztályának a sikeres elvégzése jogosított. Tehát itt a rövidesen nyolc osztályra növekedő gimnázium megnyugtató és megfelelő tanítási, elhelyezési feltételekről kellett gondoskodni. A megoldást a következő, 1920/21-es tanévre, kompromisszummal, megtalálták. Ott állott a Kossuth téren a nemrég épült 16 tantermes Állami Polgári Iskola, amely a délelőtti tanítás után üresen ásitózott. Ezt az iskolát vették igénybe a gimnázium céljaira, a délutáni órákra. Erre annál is inkább nagy szükség mutatkozott, mert a következő, 1920/21-es tanévre az új I. és a II., III., IV. osztályokba már 283 tanuló iratkozott be. A következő, 1921/22-es tanév meghozta a gimnázium önállóságát. A tisztviselő-telepi anyagimnáziumról levállott és Deák Ferenc Reál-gimnázium néven, Petényi István igazgató vezetésével folytatta a kispesti munkásifjúság nevelését.

A Deák Ferenc Reál-gimnázium életének fordulópontját jelentette az első érettségi vizsga ideje. Ez az 1924/25-ös tanévben történt, amikor 44 kispesti és Wekerle-telepi diák vette a kezébe az érettségi bizonyítványt.

Iskolapadra járó diákok

A Kossuth téri polgári iskolai épületben az állapotok sem ideálisnak, sem higiénikusnak nem voltak mondhatók. A tanítás kezdete előtt az épület előtti téren várták az összegyűlt tanulók a bebocsátást. Meg kellett várniok, kint a szabadban, télen hóban-fagyban, nyáron hőségben, esőben, amíg a polgáristák elhagyják az iskolát: amíg a sebtében elvégezhető takarítást odabenn befejezik. Joggal mondta az egyik tanár az óra kezdetekor: teveszag van,

nyissátok ki az ablakokat. Ami kissé erős kifejezés volt, de hát a szellőztetésre valóban nem jutott elegendő idő. Az igazgató is a téren várakozott a diákjai között és ha valami mondandója volt, belefújt a sípjába és így hívta fel a figyelmet. Különös, romantikus idők voltak. A polgári iskola 10–14 éves tanulói részére készült padokban az évek múlásával VII–VIII. osztályosokká váló, 17–18 éves diákok szorongtak. Áldatlan állapotok, amik tanárt és diákot egyaránt megviseltek. A tanítás 13 óraker kezdődött és 17–18 óráig tartott. Ez különösen az ősztől tavaszig terjedő hónapokban okozott sok nehézséget. Télen a diákok már sötétben távoztak az iskolából. A Wekerle-telepi gyerekek úgy segítettek magukon, hogy bakterlámpát hoztak és azzal világítottak hazafelé menet a koromsötét utcákon. A húszezer lakosú Wekerle-telepen abban az időben még nem vezették be a villanyt és csak az utcasarkokon elhelyezett petróleumlámpák adtak némi fényt az esti járókelőknek. Csakúgy, mint száz évvel ezelőtt városainkban. Csodák csodájára, mégsem történt semmiféle útonállás vagy huliganizmus.

Konzervatív vagy nacionalista pedagógia?

A munkásváros szülői arra törekedtek, hogy gyermekeiknek lehetővé tegyék a magasabb műveltséghez vezető utat. A Deák Ferenc Gimnázium ennek teljesen eleget tett. A környékbeli településeken is népszerűvé vált és a tanulók létszáma iskolaévenként 450–500 között állandósult. Ez azt jelentette, hogy működésének hetven éve alatt, mintegy másfélezer kispesti ifjú indult el a Deák Ferenc Gimnáziumból az értelmiségi pályák felé.

Az iskola első tanévétől kezdve kiváló tanári kar folytatta a diákok erkölcsös, hazafias nevelését és az ismeretek magas szintű elsajátítását. A gimnázium megnyitása a magyarság történelmének Mohács utáni legragikusabb évében történt. Az ország kétharmadának az elvesztése, a román, cseh, szerb megszállások után kellett az új nemzedéket egy másfajta életre, megpróbáltatásokat elviselni tudó magyarságtudatra nevelni. A tábla mellett minden osztályban ott függött a történelmi Magyarország térképe.

Akár a történelem-, akár a földrajz- vagy a magyartanár tartott órát, egyik sem hagyta ki, hogy ez a térkép a Szent István-i történelmi Magyarországot ábrázolja, amelynek nem is olyan régen, még 63 vármegyéje és tengere volt Fiume kikötőjével. A tanárok többsége végigharcolta az első világháborút. Nem politizáltak, csak harcoltak és most sebzett lélekkel látták, hogy hiába. A történelmi Magyarországot ábrázoló térkép és a nemzeti szellemű oktatás sovinizmus nélkül, csupán az ezerévi folytonosságot hangsúlyozta. A tanári karban számos nemzetiségi származású foglalt helyet, de mindegyikük a magyar állameszme alapján állott.

A tanítás az első naptól Pappváry Elemérné költő imaszerű versének az elmondásával kezdődött. Így szólt: „Hiszek egy Istenben, Hiszek egy Hazában, Hiszek egy Isteni örök igazságban, Hiszek Magyarország feltámadásában”. Órakezdés előtt hangzott el tanár és diák ajkáról. E négy sor elmondásával idézték fel a nemzetet Trianonban ért szörnyűséget. Nem irányult ez más népek ellen, az igazságkereső vágy kifejezése volt csupán. A magára hagyott magyarság, testébe vajt rettenetes sebeivel, hová is fordulhatott akkor jóvátételért, mint Istenhez és a hithez.

Nagy változást hozott a gimnázium életében az 1932/33-as tanév. Az időközben megyei jogú várossá átalakult Kispeszt vezetősége a gimnáziumot önálló épülethez juttatta. A gazdasági válság következtében megszűnt Teudloff és Dietrich gépgyár Üllői úti igazgatósági és szerelőépületeit megvásárolta a város. A gimnázium így végre önálló, saját otthonhoz jutott. A kezdeti délutáni tanítás, majd a négy évig tartó szétszórtság után, saját épületben, egységes keretben folytathatta a munkáját. A Deák Ferenc Gimnázium egykori diákjai közül tucatszám kerültek ki a tudományos, a művészeti és az irodalmi élet reprezentánsai – politikai csupán egy. A kispesti munkásapák és anyák büszkék lehettek gyermekeikre.

Amikor nem lehetett megbukni

Ezt a folyamatot 1945 után a Rákosi–Révai által marxi-lenininek nevezett kulturális politika megzavarta.

A történelmi Magyarország térképe lekerült a falról, és a tanítás sem kezdődött többé a „Magyar Hiszekegygel”. Mindkettőt sovinizstának minősítették, amely sérti a szocialista

szomszédaink, „proletár testvéreink” érzékenységét. Hogy a magyarok érzékenységét mi sérti, arról a gimnáziumban nem lehetett beszélni.

A tanárok egy részét leváltották, mások nyugdíjba mentek, s néhányan meghaltak. Helyükbe megjelentek a gimnáziumban az új pedagógusok, a 22–24 éves tanerők, többségükben nők. Ők már nem tudták folytatni – fiatalságuk, tapasztalatlanságuk és egyebek következtében – a gimnázium Deák Ferenc-i szellemét és három évtizedes hagyományait.

Különben is a Rákosi–Révai „kultúrszellem” felülkerekedésével Deák Ferenc is megalkuvó, Habsburg-barát, sőt kizsákmányoló földesúrnak nyilvánított, akinek politikáját el kell vetni, tanításait meg kell tagadni. Deák Ferenc megszűnt példakép lenni. A kispesti gimnázium épületének a homlokzatáról is lekerült Deák Ferenc neve. Az új példakép Landler Jenő lett, aki ügyvédből 1919-ben népbiztos, majd a Vörös Hadsereg főparancsnoka. Az ő nevét vette fel 1950-ben a gimnázium. Ezzel csaknem egyidőben új oktatási rendszert, új minősítési, osztályozási formát léptettek életbe. Megszűntek a régi osztályzatok és helyükbe az új rendszer előírásait alkalmazták. A tanulók tudását, szorgalmát 1-től 7-ig terjedő osztályzatokkal mérték. Így bizony csaknem lehetetlen volt megbukni. Az új pedagógusok feladata a látszateredmények produkálása lett. A Rákosi–Révai szellem így kívánta a híveit, az ismeretlen helyekről gimnáziumba terelt, alapképzettség nélküli kádereit olcsó érettségizhez juttatni. Néhány év múlva aztán bevezették a mai osztályozást.

Az 1950-es névváltoztatás után új szellem költözött gimnázium falai közé. Kezdődött az „internacionalista szellemmel” ellentétes irodalmi művek kiselejtezésével. A Deák Ferenc Gimnázium ötezer kötetes könyvtárából 4900 könyvet kiselejteztek, és zúdába küldtek. Amikor a könyveket a teherautóra dobálták, az írott betűt tiszteletben tartók megkíséreltek egy-egy történelmi, vagy tudományos művet megmenteni, és a kocsirol leemelni. Am az éber „kulturharcosok” ebben megakadályozták őket. A könyvek halálos ítéletét végre kellett hajtani.

A megváltozott nevű gimnázium 1964-ben a Wekerle-telepen épült új otthonába költözött, de sajnos, Deák Ferenc szellemét nem vitte magával. Az egykori Deák Ferenc Gimnázium régi ezeröttszáz diákja közül mintegy ötszázat talált meg a Baráti Kör, a többi jelentkezését várják.

Legyen újra Deák Ferenc Gimnázium

A vëndiákok még emlékeznek arra a történetre, amely több mint százharminc évvel ezelött Deák Ferenc és Bach osztrák államminiszter között zajlott le, és ami a gimnáziumban évről évre szállóigeként járt körbe. Egy tárgyalásuk alkalmával Bach azt mondta Deáknak, hogy a magyarok előbb-utóbb beolvadnak a germánságba, s ugyan miért vonakodnának mindjárt ráállni arra, aminek egy szép napon úgyis meg kell történnie?

– *Messez van az még – jegyezte meg csendes iróniával Deák, majd így folytatta – Azt hiszem Excellenciád jó keresztény és reméli, hogy halála után a mennyországba jut. Mégis bátor vagyok kételkedni abban, hogy jobban szeretne még ma odajutni, mint holnap.* Erre Bach elhallgatott. Hogy a magyarság beolvadása mára sem valósult meg, ma is él, és hogy e honban ha pislákol is, de mégis ég a hazafias érzés, abban a Deák Ferenc Gimnáziumunk is része van. A hetvenes gimnázium története kissé a magyar nemzeti kultúra története is.

A vëndiák gárda szétszéledt az országban, sőt a világban, és vitte magával Deák Ferenc szellemét, amit a róla elnevezett gimnáziumban szívott magába. Alapításának hetvenedik évfordulóján a vëndiákok mozgalmat indítottak a Deák Ferenc név visszaállítására. A kívánsággal a gimnázium tanári karának többsége egyetértett, csak az igazgató állott ellen keményen. „Van a gimnáziumnak neve, nincs szükség rajta változtatni” – jelentette ki még 1990 tavaszán is.

A százhusz éves múltra visszatekintő Kispeszt – most Budapest XIX. kerülete – annak idején 650 lakos alapítása, mára 80 000 lélekszámú városrészévé növekedett. Sajnos, a megalománia panelházas építkezéseivel nemcsak súlyos gondot (ötven év élettartamra terveztek) helyezett a városrészt jövendő vezetőinek a vállára, hanem kertes jellegét nagyrészt megsemmisítette, s a lebontott szép családi házak lakóit a betontömbökbe kényszerítette. Társadalmi, baráti, családi kapcsolatokat szakított szét. De ennek a következményeit majd az utánunk jövő generáció fogja megszenvedni és megtárgyalni.

Most hát maradjunk a jelennél. Munkástelepülésnek indult és az is maradt. A várossal együtt fejlődött a gimnázium, nevelődött benne a peremváros ifjúsága, akiknek 1945-ig

sok-sok társadalmi, egyházi, polgári egyesület és nem utolsósorban a cserkészzet adott szórakozási, nevelődési és sportlehetőséget. A gimnáziumban végzetek és leszármazottaik közül sokan ma is Kispeszt óslakosai. Ők és a városrész újabb nemzedéke nemcsak nosztalgiából, hanem az egykori tanárok iránti hálás megemlékezésből kívánják vissza Deák Ferenc nevét, – persze, most már az új épület homlokzatára. A régi épületben működő ipari szakközépiskola pedig örömmel adná vissza a „genius loci” iránti szolidaritásból felvett Deák Ferenc nevét, hogy legalább ez képviselje Kispesztben a deáki szellemet.

A gimnázium régi csengőjét egy ott végzett orvosnő diáktárs őrzi. Ez a csengő hívta, szólította annak idején a tantermekbe a diákokat, de már több mint negyven éve pihen. A gondosan fényesített régi csengő arra a napra vár, amikor az újra Deák Ferenc Gimnázium alma materébe szólíthatja az új nemzedéket és a vendiákokat.

„Vivos voco, mortuos plango, fulgura frango.”

Kelenváry János L.

Bény történelmi emlékei

Az Esztergom–Párkány–Léva útvonal mentén, a mai érsekújvári járás területén található Bény község. A falu mai arculata, mindennapi élete nem sokban tér el a környező településektől. Lassan már híres kurta szoknyás viselete is feledésbe megy. Annál inkább emlegetik a falu nevét a régészek, mivel Bény neve megtalálható az európai történelmi nevezetességek névjegyzékében is. Lapozzunk bele mi is a település történelmébe, járjuk be nevezetességeit és ismerkedjünk meg híres templomával!

A falu régóta ismert hatalmas sáncgyűrűiről, amelyek félkört alkotva a gyors folyású Garamra támaszkodnak. A belső gyűrű átmérője 200 méter, tőle 160–220 méterre található a második, majd 400–460 méternyire a harmadik körsánc húzódik, melynek kerülete meghaladja a 2300 métert. A mai Bény a múltban két községre oszlott: a Garamhoz legközelebb eső sáncon belüli Alsó-Bényre, amit később Kisbénynek neveztek és a külső sáncok közötti Felső-Bényre vagy Nagybényre.

A sáncgyűrűk eredetét illetően a történészek véleménye megoszlik. Egyesek a kvádok művének tartják, akik ezzel védekeztek a jazygok betörései ellen. Mások római sáncoknak tekintik és Marcus Aurélius császárnak a kvádok elleni hadjáratával hozzák kapcsolatba. A helyi lakosság avar eredetűnek tartja a sáncokat. Szalay László történész a sáncok keletkezését Szent István uralkodása idejére teszi. Heszlman úgy véli, hogy a sáncokkal az esztergomi érsekek védekeztek Csák Máté támadásaival szemben. Legkisebb valószínűségű Villányi azon feltevése, miszerint a sáncok török eredetűek, s az 1663–1664. évi hadjáratban készültek.

Bény nevét Hunt német lovagnak Bény (Byn) nevű fiától nyerte, akinek hűséges szolgálatai jutalmául Szent István király adományozta. A bényi prépostság eredetéről, amely az esztergomi főegyházmege területén feküdt és a premonstreiek birtokában volt, határozott tudomásunk nincs. Valószínű, hogy a templom és a kolostor nem egy időből valók. A fennmaradt 1732. évi és az 1755. évi egyházlátogatási jegyzőkönyvek alapján a prépostság alapítását Lampert ispánnak, Szent László király rokonának tulajdonítják. E feltevésnek azonban történelmi alapja nincs. Mások Omode ispánt tekintik a prépostság alapítójának, aki II. Endre szentföldi hadjárata idejében élt itt.

A megoldatlan kérdések közé tartozik a templom 1217 előtti létezése. Az 1232-ből származó feljegyzések sem említik ezt a templomot. 1273-ban viszont, az akkori Kelemen prépost hagyatékában szerepel Bény, a templom és a rend.

A rotundán kívül a legtöbb figyelem a templom felé fordul. A templomot az Omodék családja építette a premonstreie rendek számára. Az építést II. Endre hadjáratának kezdeti szakaszában indították el, de a tervek állítólagos megváltozása miatt a munkák elhúzódtak. A tervek átdolgozására azért kerül sor, mert az itt megtelepedett premonstreie rendek a templomépítés különleges stílusát alkalmazták. A templom alaprajza négyszögletes, és nyugati irányban kétszer kiszélesedik. A második kiszélesedés végén található a két torony, amely a hajók felé nyitott. A hajó nyugati oldalának végéhez csatlakozik az egyik előcsarnok, keleti részének végéhez pedig a második előcsarnok, melynek oldala ötszögletes. A hajó nyugati részének déli végén helyezkedik el a sekrestye. A templom hajójának hossza 13,30 méter, szélessége 6,60 méter, magassága 9,50 méter. A premonstreie templomok különlegessége a tor-